

A woman with long blonde hair is sitting on a grey rug, wrapped in a thick red blanket. She is looking out of a large window at a snowy winter landscape. In the background, a red barn with a green door is visible. The scene is decorated with white snowflake patterns and a Christmas tree with gold and white ornaments on the left side.

Kardemumma- joulu

MAIJA KAJANTO

WSOY

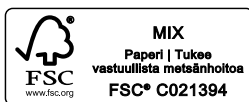
MAIJA KAJANTO

Kardemumma-
joulu

WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
HELSINKI

WSOY:n kirjallisuussäätiö on tukenut tämän kirjan kirjoittamista.
Lämmin kiitos apurahasta!

© MAIJA KAJANTO JA WSOY 2024
WERNER SÖDERSTRÖM OSAKEYHTIÖ
ISBN 978-951-0-50880-0
PAINETTU EU:SSA

OSA 1

Kuusentuoksua

LUKU 1

Pum. Pum pum pum.

Krisse käänsi kylkeä ja raotti silmiään. Uni oli näinä päivinä herkkää ja kevyttä ja katkesi usein juuri tällä tavoin. Hän siirsi varovasti käden vatsansa päälle ja tunsi, kuinka pieni jalkapohja pukkasi vasten kämmentä.

- Voitko olla elämöimättä siellä, Krisse kuiskasi hellästi.
- Unet jäävät nykyään liian lyhyiksi muutenkin.

Vastaus oli muksaus jonnekin kylkiluiden tietämille. Krisse keräsi hetken voimia ja kamposi sitten istumaan. Sänky tuntui pehmeän houkuttelevalta, mutta samalla selkä veti helpotuksesta henkeä, kun paino siirtyi muualle. Krisse vilkaisi Tommia, mutta tämä nukkui sikeästi, vain pörröinen tumma tukka pilkisti peiton alta. Krisse työnsi jalkansa lattialla nököttäviin tohveleihin, otti naulakosta mummon vanhan aamutakin ja tassutteli keittiöön. Huoneen ilma tuntui makuuhuoneen jälkeen viileältä, vilkaisu ikkunan lämpömittariin kertoi, että pakkasta oli ulkona parikymmentä astetta. Tommi saisi huolehtia takan sytyttämisestä, juuri nyt Krisse halusi vain kupillisen maitokahvia ja pienen hetken hiljaisuutta.

Jouluvalot loivat olohuoneeseen pehmeän tunnelmallista hämärää, ja Krisse mittasi kahvinkeittimeen kanelilta ja kardemummalta tuoksuvaa joulukahvia. Mummolla oli ollut tapana

tehdä sitä kahvila Koivussa, ja pienen hetken Krisse tunsi kaipauksen nousevan jostain syvältä mielen pohjalta. Mummon kuolema viime keväänä oli syössyt Krissen pimeyteen, jollaista hän ei haluaisi toiste kohdata. Mutta suru oli helpottanut ajallaan, ja kun aurinko oli lämmittänyt Pyhävirran kylänraittia ja raskaustestissä oli ollut kaksi viivaa, oli Krisse huomannut ajattelevansa, että näin sen sitten pitikin mennä. Elämä meni eteenpäin, toi uusia asioita ja uusia ihmisiä. Kuten Maisan ja Jonnen vauvan ja pian myös heidän pienokaisensa. Laskettu aika oli tammikuussa, ja vaikka vatsa kasvoi päivä päivältä, tuntui silti oudolta ajatella, että heidän kodissaan olisi pian uusi ihminen.

Kahvinkeitin rapsahteli. Krisse lämmitti maitotilkan mikro-rossa, kaatoi kahvia mukiin ja otti lasipurkista pari sokerikorpua. Sitten hän hiipi olohuoneen poikki ikkunapenkille. Ikkuna uhosi kylmyyttä, mutta Krisse kietoi paksun, mummolta perityn villapeiton ympärilleen ja istuutui, haki jaloilleen hyvää asentoa ja katseli ulos. Maisema tähän suuntaan oli erilainen kuin viime keväänä. He olivat silloin olleet vielä mäntyjen ympäröimiä joka puolelta. Viime kesänä oli itäpuolen naapuritontin omistava maanviljelijä päättänyt kaataa puita, ja nyt ikkunasta aukesi maisema pelloille ja metsänlaitaan, jossa naapurin punaiset ladot täplittivät lumista maisemaa. Krisse oli aluksi ollut muutoksesta vähän järkyttynyt, mutta nykyään hän piti siitä. Tuntui rauhoittavalta, että naapurit olivat kuitenkin näin lähellä.

Kylmä talviaamun aurinko oli nousemassa peltojen takaa. Krisse katseli värejä ja pakotti itsensä syömään korput ennen kuin maistoi kahvia. Raskauspahoinvointia ei ollut ensimmäisten parin kuukauden jälkeen tuntunut, mutta kahvi tyhjään mahaan ei silti ollut hyvä idea. Kun joulunpyhät olisivat ohi,

hänen äitiyslomansa alkaisi. Ajatus ei tuntunut ainoastaan mukavalta, ja Krisse huomasi nytkin sekoittelevansa kahvikuppia vähän liian tarmokkaasti ajatellessaan pian koittavaa taukoa töistä. Kahvila Koivu, hänen mummolta perimänsä yritys kylänraitilla, olisi pakko jättää kevääksi toisiin käsiin, ja vaikka Krisse tunsu tämän käsiparin omistajan ja luotti tähän, ei silti tuntunut aivan yksinkertaiselta jättäytyä pois kahvilalta niin pitkäksi aikaa.

Mutta ihan vielä ei asiaa kannattanut murehtia. Edessä olisi kiireisiä viikkoja. Niiden aikana täytyisi tehdä hyvä tulos, jotta hän voisi jäädä äitiyslomalle ilman isompia huolia.

Joulukuusi tuoksui ja Krisse hymyili tuikkiville jouluvaloille. Olohuone näytti kodilta. Krisse oli rakastanut taloa ja erityisesti alakerran avokeittiötä siitä asti, kun he olivat viime keväänä muuttaneet tänne. Vaaleat sävyt ja mummon vanhat matot ja huonekalut, kaunis valo ulkona ja paperitontut ikkunoissa. Kaikki se tuntui omalta. Krisse antoi katseensa vaeltaa olohuoneen yli lasioviin, jotka aukesivat alakerran makuuhuoneeseen. Kun he olivat muuttaneet taloon viime keväänä, oli alakerran tila ollut työhuoneena ja he olivat nukkuneet yläkerrassa. Tommi oli ollut se, joka oli kesällä ehdottanut heidän makuuhuoneensa siirtämistä alakertaan ennen vauvan tuloa, jotta Krissen ei tarvitsisi kiivetä portaita ylös alas ison vatsan ja myöhemmin vauvan kanssa.

Krisse siemaisi kahviaan ja mietti, mihin aikaan hänen pitäisi suunnistaa kahvilalle, kun makuuhuoneesta alkoi kuulua kolinaa, ja Tommin pitkä hahmo täytti oviaukon.

– Huomenta, kulta, Krisse sanoi hymyillen. – Sinä näytät pirteältä.

Tommi hymähti ja harasi tukkaansa. Mies oli viime aikoina tehnyt paljon töitä etänä, ja hänen olemukseensa oli tullut tiettyä rentoutta, kun kunnanjohtaja-ajan puvut olivat jääneet lopullisesti kaappiin. Hän oli alkanut liikua enemmän ja hoiti omakotitalon fyysiset työt, joita erityisesti tällaisena lumitalvena riitti. Tommi näytti terveeltä: painoa oli tullut lisää, tukka oli ehkä vähän ylikasvanut, leukaa peitti parransänki, ja Krisse piti jokaisesta muutoksesta.

– Herättikö vauva, Tommi kysyi.

– Aloitti aamujumpan puoli tuntia sitten, Krisse nyökkäsi.

– Mutta ei se haittaa, olisi pitänyt kuitenkin pian nousta. Lupasin olla vastaanottamassa uusia asukkaita kahvila Koi-vulla.

Tommi tuli Krissen viereen, halasi tätä kevyesti ja kumartui antamaan Krissen vatsalle suukon ennen kuin meni puuhailemaan takkapuiden kanssa. Krisse hymyili itsekseen. Tommin ilmeissä, eleissä ja koko olemuksessa oli tapahtunut jotakin sen jälkeen, kun Krisse oli tullut raskaaksi. Mies oli onnellisempi ja nauravaisempi. Krisse oli aina tiennyt, että isäksi tuleminen olisi Tommille iso juttu, mutta muutoksen suuruus jo raskausaikana oli yllättänyt.

– Tulevatko ne asukkaat aamubussilla, Tommi kysyi olkapäänsä yli.

– Joo. Tiina lupasi olla virallisesti vastaanottamassa, mutta sanoin, että voin tulla tarjoamaan heille kahvit. Samalla voimme jutella heidän aamiaisaikataulustaan.

– Siitä aamiaisesta voi tulla sinulle aikamoinen jumppa, Tommi sanoi päätään pyöritellen.

– Höpsistä, Krisse naurahti. – Erikoisruokavaliot kolmelle ihmiselle, ei se ole iso juttu. Ja niihin aikoihin, kun he

ryömivät aamiaiselle, minä olen muutenkin jo korvapuusteja paistamassa.

Tommi keskittyi sytyttämään takkatulta, ja Krisse joi kahvinsa loppuun ja ihaili ensimmäisen adventtisunnuntain kaunista valoa. Sitten hän valui hitaasti alas ikkunalaudalta, kietoi mummon shaalin tiukemmin ympärilleen ja mietti, että olisi ollut ihanaa vain pukeutua shaaliin koko päiväksi. Ajatus vaatteista tuntui vaivalloiselta, viimeisen parin viikon kovat pakkaset yhdistettynä isoon raskausvatsaan ei ollut rennoin yhdistelmä. Mutta tänään olisi syytä pukeutua siististi, sillä Krisse tiesi tapaavansa ihmisiä, joiden kanssa viettäisi mahdollisesti paljonkin aikaa jouluun saakka.

Kahvila Koivu sijaitsi viehättävässä 1950-luvun talossa, ja kahvilan yläkerrassa oli kolme pientä asuntoa. Krisse ja Tommi olivat asuneet niistä kahdessa seinänaapureina ennen kuin muuttivat yhdessä nykyiseen taloonsa Pyhäjärven rannalle, ja sen jälkeen kunnanjohtaja Tiina oli alkanut selvittää asuntojen vuokraamista taiteilijaresidensseiksi. Krisse tiesi, että moni oli kylällä epäillyt Tiinan aikeita, mutta huoneistoja oli saatu vuokrattua lyhyiksi pätkiksi ja tänään saapuisivat kolme seuraavaa asiakasta.

– Eli kerrohan vielä, mitä lajia tämä tänään saapuva kolmikko onkaan, Tommi sanoi asetellen huolellisesti halkoja palavien sytykkeiden päälle. – Kirjailijoita?

– Kaksi kirjailijaa ja muusikko, Krisse sanoi etsien makuuhuoneesta villakerrastoaan. – Tämä on se säätiö, jonka kanssa on tehty yhteistyötä pitkin vuotta. Eli saamme tänne nyt reiluksi kuukaudeksi kolme uutta asukasta.

– Ja tuo säätiö maksaa heidän kulunsa?

– Kyllä, vuokrat sekä puolihoidon. He saavat syödä kahvila Koivussa aamiaisen ja lounaan.

– No, yksi asia, josta Pyhävirralla ei ole puutetta, on työrauha, Tommi sanoi sulkien takan luukut. – Ja myös ruoka tulee olemaan hyvää.

– Varmasti. Ja tämä tulee olemaan kiinnostavaa myös minulle, Krisse sanoi. – Näistä kolmesta tulijasta kaksi on vegaaneita, eli pääsen harjoittelemaan vähän uutta. Äläkä pyörittele silmiäsi, Krisse lisäsi vilkaisten Tommiin oven raosta. – Erilaiset kasvispohjaiset ruokavaliot ovat ihan arkea nykyään, on hyvä, että minäkin välillä tsemppaan kahvilassa muunkin kuin kauramaidon verran.

– Lähinnä mietin, kuinka väsyttävää sinulle tulee olemaan sen aamiaisen laittaminen kaiken muun ohella. Älä oikeasti rasita itseäsi, Tommi sanoi vilkaisten Krisseä syrjäkarein.

– En rasita, Krisse lupasi. – Ja tulee olemaan mukavaa saada aamiaisasiakkaita. Mutta nyt minun pitää lähteä kahvilalle.

– Älä lähde nyt vielä minnekään, käyn tarkistamassa, että autosi on lämmennyt piuhassa ja raaputan ikkunat, Tommi sanoi suunnaten eteiseen.

– Voin tehdä sen itsekin, Krisse vakuutti kiskoien merinovillapaitaa päänsä yli.

– Ei kun minä hoidan.

Krisse hymyili. Viime aikoina Tommi oli alkanut tehdä yhä enemmän asioita Krissen puolesta, ja vaikka Krisse vakuutti olevansa täysin kykenevä hakemaan tavaroita yläkerrasta tai kurkottelemaan jauhopakettia keittiön ylähyllyltä, Tommin huolenpito tuntui hyvältä. Krisse pukeutui paksuun siniseen villamekkoon ja jatkoi eteiseen etsimään ulkovaatteitaan. Paksu, musta toppatakki mahtui onneksi vatsan kohdalta vielä kiinni ja jääsininen, Krissen silmien värinen myssy ja kaulaliina pitäisivät kylmää loitolla. Ulkona paukkuva pakkaneen sai nenän jäätymään hetkeksi

kiinni ja hengityksen höyryämään. Joulukuu osasi näyttää kaapin paikan. Se tarjosi loistavia hankia ja niin kauniita tähtitaivaita, että niiden näkeminen kosketti sielua, mutta samalla sellaista kylmyyttä, joka sai jokaisen ulkona astutun askelen tuntumaan vaaralliselta vaellusretkeltä erämaahan. Krisse tallusti hitaasti kohti autoa. Tommi tuli polkua pitkin rannan suunnasta.

– Kävitkö tarkastamassa huvimajan, Krisse kysyi ottaessaan autonsa avaimet Tommilta.

– Kävin. Siellä on kaikki hyvin, eivät nuo lasit ole tästä pakkasesta moksiskaan, Tommi vakuutti.

Krisse nyökkäsi eikä paljastanut Tommille, miten helpotunut oli.

Viime kesänä hän ja Tommi olivat järjestäneet lähipiirinsä kanssa talkoot, joissa heille oli rakennettu rannan tuntumaan mutterin mallinen kesäinen huvimaja. Sen ikkunoina oli käytetty erivärisiä lasiruutuja, jotka Tommi oli ottanut mukaansa Krisseen mummon vanhasta kotitalosta kymmenen kilometrin päästä Pyhävirran kylältä. Vanha talo oli purettu kesän alussa, ja sitä tärkeämmältä oli tuntunut, että lasiruudut saivat uuden elämän huvimajassa. Ja lasit tuntuivat onneksi kestävän talven kovat pakkaset hyvin myös uudessa kodissaan.

– Käynkö kaupassa, Krisse kysyi.

– Minä voin käydä myöhemmin, eikös sinulla ollut illalla menoa, Tommi muisteli.

– Joo, koristetalkoot Maisan luona, Krisse sanoi huokaisen. – Nämä ovat jo kolmannet. En tiedä, aiotaanko heidän häissään syödä koristeita, vai mikä juttu tämä on.

– Maisa on ottanut kyllä ihan kunnon kierrokset näistä juhlista, Tommi sanoi naurahtaen. – Sitä on hauska seurata niin kauan, kuin ei itse tarvitse osallistua.

– Ei kannata liikaa tuudittautua, olen ihan varma, että Maisa ennen pitkää lassoaa sinutkin tekemään jotakin pikku puuhaa häitä varten, Krisse ennusti synkeästi. – Sinuna alkaisin harjoitella kuumaliimapyssyn käyttöä ja pienten joutsenten taittelua silkkipaperista.

– Se päivä on kyllä maailmanlopun alkutaipale, jolloin joku haluaa minun askartelevan yhtään mitään, Tommi sanoi painavasti. – Mutta voit tietenkin poimia sieltä hyviä vinkkejä siihen hetkeen, jolloin lopulta päätät, että meidänkin on aika mennä naimisiin.

Krisse näytti Tommille kieltään ja kiipesi autonsa ratin taakse. Pieni punainen auto, jolle Krisse oli yhdennäköisyyden vuoksi antanut nimen Postimies Pate, lähti nikottelematta käyntiin. Ajaessaan maanteitä pitkin kohti kylän keskustaa Krisse mietti Maisaa ja illan talkoita. Oli hauskaa, että Maisa ja tämän mies Jonne olivat monen vuoden yhdessäolon ja kahden yhteisen lapsen jälkeen päättäneet mennä naimisiin, mutta häävalmistelujen yhteydessä Maisasta oli kyllä tullut esiin vähän eri puolia kuin yleensä. Mikähän siinäkin oli, Krisse mietti rummutellen ajatuksissaan rattia sormillaan. Yleensä Maisa suhtautui asioihin aika rennosti. Hän ei ollut turhantarkka kodin siisteyden eikä lasten pukeutumisen suhteen ja arki rullasi heillä ilman liikaa suorittamista. Mutta kun Maisa ja Jonne olivat valmistelleet ensimmäistä yhteistä jouluaan, oli ylisuorittaminen vähällä räjäyttää Maisan pään. Ja samoin näytti käyvän häiden kanssa.

Ehkä oli parempi, että Maisa ja Jonne menivät naimisiin muualla kuin Pyhävirralla, vaikka Krisse olikin ollut yllättynyt, kun Maisa oli ensimmäistä kertaa kertonut heille suunnitelmastaan.

Ja mitä häneen ja Tommiin tuli, Krisse ei aikonut miettiä häitä eikä naimisiinmenoa. Ei juuri tänään – eikä ihan lähiaikoina muutenkaan.

LUKU 2

Kylän keskusta häämötti jo, Krisse parkkeerasi auton ja käveli kahvilalle. Oli sunnuntai ja kahvila Koivu oli kiinni, mutta Krisse päätti tehdä tilasta vähän kutsuvamman näköisen. Hän sytytti kahvilatilan ikkunalaudoille valonauhat vanhojen lyhtyjen sisälle, napsautti päälle pikkupalot ja katseli mielihyvällä kahvilan sisustusta, isoa koi-vua kuvaavaa valokuvatapettia seinällä ja kauniita puupöytiä, kunnostettuja koulutuoleja ja lattian leveitä, harmaaksi maalattuja lankkuja. Sitten oven kello kilahti, ja Krisse näki Tiinan ovella.

– Jahah, vastaanottokomitea on täydellinen, Krisse sanoi hymyillen ystävälleen. – Joko taitelijaystäviämme näkyy? Otatko kahvia?

– Bussi taitaa olla vasta hetken päästä täällä, Tiina sanoi hymyillen. – Kahvi kelpaa, kiitos! Kiva saada taas kahvilan yläkerran asunnot täyteen.

Tiina näytti pirteältä, Krisse totesi. Kirsikanpunainen takki ja samansävyinen huulipuna, jalassa pitkävartistet talvisaappaat.

– Kertaatko vielä, keitä tänne tulee. Tiedän, että sain sen infopakedin, mutta en hoksannut aamulla vilkaista sähköpostia ennen lähtöä, Krisse sanoi alkaen samalla valmistaa Tiinan kah-

via. Hän tiesi kokemuksesta tämän kahvimaun, latte kahdella espressolla, päälle hieman kanelia ja sekaan makusiirappia.

Tiina kaivoi olkalaukustaan paperin ja vilkaisi sitä.

– Tulijoita on kolme. Ensimmäinen on eräkirjailija Aaro Rautakoura. Kirjoittanut metsästäystä käsitteleviä tietokirjoja, tällä hetkellä teossa on kokoelma erätarinoita hirvenmetsästyksestä.

– Kiehtovaa, Krisse totesi.

– Todella, Tiina sanoi. – Sitten on Elviira Nordström. Hän soittaa viulua Lahden kaupunginorkesterissa ja harjoittelee parhaillaan johonkin kansainväliseen viulukilpailuun. Hänestä minä olisin eniten huolissani, ilmeisesti hän saattaa soittaa kahdeksankin tuntia päivässä.

– Minun puolestani soittakoon yöt ja päivät, Krisse totesi huolettomasti. – Kahvilalla on lounasaikaan sellainen meteli, että viulunsoitto hukkuu sinne varmasti ja muun ajan voin nauttia itse sävelistä. En edes muista, milloin olen viimeksi kuunnellut klassista musiikkia, eli tämä tulee olemaan hyvää vaihtelua.

– Eivätkös jotkut tutkijat ole sitä mieltä, että mahassa oleville pitää soittaa Mozartia? Saat musiikkikasvatuksen käyntiin oman vaavin kanssa, Tiina sanoi nyökäten Krissan vatsaa kohti.

– Kansainvälisen tason viulisti varmasti ilahtuu, kun kuulee olevansa musiikkikasvattaja, Krisse tirskahti. – Kuka kolmas tulija on?

– Mikaela Kukkonen, Tiina sanoi papereitaan selaten. – Kirjoittaa romaania, enempää en tiedä.

– Mikaela Kukkonen? Nimi kuulostaa jotenkin etäisesti tulta, Krisse sanoi otsaansa rypistäen. – Onko häneltä ilmestynyt useampikin kirja?

– Minun ymmärtääkseni ei vielä ensimmäistäkään, Tiina totesi. – En oikein tiedä hänestä mitään. Säätiolta tuli näistä kahdesta muusta tiedot ja laskukuittaus ja luulin viime viikkoon saakka, että meille tulisi kaksi säätion rahoittamaa taiteilijaa. Viime viikolla sieltä kuitenkin soitettiin, että olivat päättäneet sittenkin tukea vielä kolmatta lupaavaa taiteen tekijää, eli tämä Kukkonen liittyy nyt seuraan. Minulle se totta kai sopi paremmin kuin hyvin, hienoa, että saimme kaikki kolme asuntoa vuokralle koko joulukuuksi.

– Se tietää mukavaa lisätuloa myös kahvilalle, Krisse sanoi lämpimästi. – Tämä on ollut sinulta älyttömän hienosti hoidettu, Tiina.

Tiina hymyili.

– Kiitos, kiltti, hän sanoi yksinkertaisesti. – Toivon, että saamme vielä säätion kanssa kehitettyä yhteistyötä eteenpäin niin, että meillä olisi heidän rahoittamiaan tekijöitä täällä vuoden ympäri. Mutta katsotaan, miten käy.

Hurahdus ulkona sai heidät molemmat vilkaisemaan ikkunasta ulos. Bussin aamuvuoro oli saapunut. Tiina otti kahvikupin mukaansa ja lähti tulokkaita vastaan, Krisse varmisti, että kaikki näytti kahvilassa siltä kuin pitikin. Kun oven kello hetken kuluttua kilahti ja kolme ihmistä sulloutui matkatavaroineen sisään kahvilan ovesta, Krisse meni hymyillen heitä vastaan.

– Tervetuloa Pyhävirralle ja kahvila Koivuun, Krisse sanoi lämpimästi.

Vasta kun ensimmäiset pipot ja kaulaliinat oli kuorittu kasvojen ympäriltä, ihmisten piirteistä sai jotain selvää. Valkoiseen, hupulliseen talvitakkiin pukeutunut hentoinen nainen ravisteli levälleen ison määrän kiharaa, tummaa tukkaa ennen kuin kiskoi hanskat pois ja ojensi Krisselle kätensä.

– Elviira Nordström.
– Krisse Kivimaa. Hauska tavata. Sinä olit viulisti?
– Kyllä vain. Saako tässä tilassa muuten harjoitella, Elviira lisäsi vilkaisten ympärilleen.

– Sunnuntaisin ja kahvilan ollessa kiinni, kaikin mokomin, Krisse vastasi. – Ajatus kai on, että pääasiassa harjoittelu tapahtuu omassa asunnossasi, mutta minun puolestani tämä tila on käytössäsi aina silloin, kun täällä ei ole asiakkaita.

– Täytyy kokeilla. Luulen, että täällä voisi olla aika kiva akustiikka, Elviira sanoi ympärilleen katsellen.

– Täällä on ihana feng shui, puuttui läpituokeva nasaaliääni puheeseen. – Hei vain, minä olen Mikaela. Hauska tutustua. Täällä on ihanan pittoreskiä! Tällaiset vanhat talot, ne jotenkin elävät ja hengittävät sellaista teeskentelemätöntä tunnelmaa, niin kuin niillä olisi persoonallisuus ja aura.

Krisse tuijotti naista ja ajatteli, että hänellä ei ollut aavistustakaan, miten vastata tähän. Mikaela oli pitkä nainen, jonka vaalea tukka oli leikattu 1920-luvun polkkatukan malliin. Isot siniset silmät oli meikattu tummiksi ja vaikutelma oli jotenkin eteerinen.

Krisse kuuli huonosti salatun tuhahtuksen ja kääntyi viimeisen tulokkaan puoleen. Eräkirjailija Rautakoura osoittautui keskimittaiseksi, rotevaksi mieheksi, jolla ainoana koko porukasta näytti olevan riittävän monta kerrosta vaatetta päällään. Paksu toppatakki, mustat toppahousut, maiharit ja hyvin lyhyeksi leikattu tukka toivat Krissen mieleen hirviseuran kokoontumisen, mutta kenties se johtui vain siitä, että hän tiesi miehen eräkirjastaan. Jostain syystä eräkirjallisuus oli saanut Krissen ajattelemaan jotakuta iäkkäämpää, mutta Aaro Rautakoura oli vasta vähän yli kolmenkymmenen. Kätellessään

miestä Krisse tunsu kevyen savun leyhähdyksen tämän vaat-
teista.

– Mennäänpä katsomaan asuintilat, voitte viedä matka-
tavaranne sinne. Krisse on ystävällisesti luvannut sen jälkeen
tarjota tervetuliaiskahvit, vaikka kahvila onkin nyt suljettu.
Krisse, haluatko, että kierrämme takaoven kautta? Tiina kysyi.

– Voitte mennä nyt keittiön läpi, mutta kun kuljette jatkossa
sisään ja ulos, niin käyttäkää takaovea, Krisse sanoi avaten keit-
tiöön johtavan heilurioven ja sitten oven, joka vei keittiöstä
pieneen ala-aulaan. Tästä tilasta nousivat portaat yläkertaan
ja vastakkaisesta ovesta pääsi ulos kahvilan takapihalle.

– Tarvitsetko apua, Krisse kysyi Elviiralta, joka keinotteli
isoa putkikassia ja viulukoteloä.

– Krisse, sinä et todellakaan nosta mitään, Tiina ehti väliin.

Sanaakaan sanomatta eräkirjailija Rautakoura tarttui Elvi-
ran lattialle laskemaan putkikassiin, nosti sen olalleen oman
rinkkansa ohella ja kiipesi portaat ylös. Krisse huomasi hymyi-
levänsä itsekseen kääntyessään kahvilan suuntaan. Tällainen
porukka siis.

Kolmikko laskeutui kohta Tiinan saattelmana yläkerrasta.
Krisse kaatoi kahvia ja nosti kauramaidon pöytään, laittoi kek-
sejä tarjolle ja vieraat vetivät tuolit alleen.

– No niin, aamiainen on siis tarjolla arkisin ja lauantaixin
täällä kahvilassa, Krisse aloitti. – Sain tietoa...

– Niin, minähän olen vegaani, Mikaela aloitti terävästi. – Ei
mitään eläinkunnan tuotteita. Ja vatsani kestää myös vehnää
vähän huonosti, joten arvostaisin, jos täällä olisi se huomioitu
jotenkin. Olen myös viime aikoina alkanut epäillä itselläni
natriumglutamaattiallergiaa ja vähentää raakojen vihanneksien
syöntiä.

Siniset silmät tapittivat Krisseä vaativasti. Krisseltä ei jäänyt huomaamatta Tiinan kulmakarvojen kohoaminen eivätkä Elviiran ja Aaron kiusaantuneet ilmeet.

– Huomioin totta kai kaikki nämä ruokavaliorajoitteet, Krisse sanoi pitäen äänensä tietoisena rauhallisena. – Kahvilassa on myös joka päivä tarjolla itseleivottua leipää, joten hyvä tietää tästä vehnäherkkyydestä, voisin kokeilla tehdä vehnätöntä kauraleipää.

Mikaela Kukkonen näytti tyytyvän tähän.

– Minä en ole vegaani, Rautakoura ilmoitti värittömällä äänellä.

Krisse hillitsi halunsa purskahtaa nauruun. Mies taisi pelätä, että mitään eläinkunnan tuotteita ei olisi tarjolla hänellekään.

– Lupaam, että aamiainen on monipuolinen kaikille. Mutta koska kahvila avataan kymmeneltä, toivon, että teille sopii tulla aamiaiselle kahdeksan ja yhdeksän välillä aamulla. Siten pystyn hoitamaan kaiken ilman isoja aikatauluongelmia, Krisse sanoi.

Elviira ja Aaro tyytyivät nyökkäämään. Mikaela näytti miettiväiseltä.

– Hmm. Minulle aamut ovat tosi usein kaikkein luovinta työaikaa. Inspiraatiota pitää pystyä kuuntelemaan, ymmärrät varmaan, eli en ehkä voi tulla aamiaiselle, jos se keskeyttää flow-tilan.

Hiljaisuus Mikaelan sanojen jälkeen oli sen verran totaalinen, että Krisse kiirehti vastaamaan.

– Teillä on onneksi kaikilla asunnoissanne keittiöt ja kahvinkeitin, eli aamiaisen voi halutessaan nauttia oma-toimisesti, Krisse sanoi neutraalisti.

Mikaela ei vaikuttanut täysin tyytyväiseltä vastaukseen, mutta ei onneksi alkanut esittää puutelistaa tilanteesta.

Kahvila Koivun joulu on odotusta täynnä.

Pyhävirran kylässä kahvila Koivu valmistautuu jouluun. Krisse ja Tommi liimaavat paperitonttuja kotinsa ikkunoihin ja suunnittelevat kevättä ja uutta elämänvaihetta. Krisselle tuleva muutos on paitsi onnellinen myös haikea, etenkin kun tuntuu, etteivät kaikki jaa hänen onneaan. Myös paras ystävä Heta kipuilee uutta elämänvaihetta ja täyttymättömiä toiveita.

Joulu tuo Pyhävirralle joukon vanhoja tuttuja ja paljon uusia suunnitelmia. Kunnan yhteistyökuvioiden myötä Pyhävirralle saapuu ihmisiä, joista osa aikoo löytää voima-eläimensä maaseudun rauhasta. Hääsuunnitelmat sieppaavat koko kylän mukaansa, mutta miten käy, kun lumi ja pakkanen ovat sekoittaa tärkeän päivän?

Kun jouluaattoamuna kardemumman tuoksu leijailee keittiöstä, on aika päästää vanhasta irti ja toivottaa tervetulleeksi taianomainen joulu.

Kardemummajoulu on kuusentuoksuinen hyvän mielen joulukirja. Teos päättää suuren suosion saavuttaneen Kahvila Koivu -sarjan. Kirjasarjan aloitti *Korvapuustikesä* vuonna 2022.

9 789510 508800

www.wsoy.fi

84.2

ISBN 978-951-0-50880-0